

# علم وراثت در کلام صادقین (ع)

مریم گوهری

(کارشناس ارشد علوم قرآن و حدیث)

باهمکاری دکتر حمیدرضا بصیری

(عضویت علمی دانشکده الاهیات و معارف اسلامی دانشگاه علامه طباطبائی)

سرشناسه: گوهری، مریم، ۱۳۵۱  
عنوان و نام پدیدآور: علم وراثت در کلام صادقین (ع) / مریم گوهری،  
با همکاری حمیدرضا بصیری  
مشخصات نشر: تهران: فیض کاشانی، بهمن ۱۳۹۴  
مشخصات ظاهری: ۷۹ ص.؛ ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م.  
شابک: ۵۵۰۰۰ ریال: ۹۷۸-۹۶۴-۴۰۳-۲۳۳۳-۲  
موضوع: زناشویی - مسائل جنسی -- جنبه‌های مذهبی - اسلام  
اسلام و مسائل جنسی - احادیث  
شماره کتابخانه ملی: ۴۱۶۷۳۳۱

## علم وراثت در کلام صادقین (ع)

\*\*\*\*\*

مؤلف: مریم گوهری جلد: اول بهمن ۱۳۹۴

صحافی: ازادی تهران ۱۰۰۰ جلد

لیتوگرافی: موعود جلد: اول بهمن ۱۳۹۴

ناشر: فیض کاشانی

حقوق چاپ محفوظ و مخصوص مؤلف و ناشر

آدرس: تهران، خیابان انقلاب، پیک شمیران، خیابان صفی علیشاه، پلاک چهارراه هدایت،

پلاک ۱۱۴ و ۱۱۶

تلفن: ۷۷۵۲۳۰۰۹ و ۷۷۵۲۸۷۹۳ و ۷۷۵۳۵۶۱۲

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۴۰۳-۲۳۳۳-۲

قیمت ۵۵۰۰ تومان

## فهرست عناوین

| موضوع                           | صفحه |
|---------------------------------|------|
| مقدمه                           | ۱۱   |
| جایگاه علم در اسلام             | ۱۳   |
| الف) لقاح و سلول‌های جنسی       | ۱۷   |
| ۱. نقش زوجین در لقاح            | ۱۸   |
| ۲. مجرای عبور سلول جنسی         | ۱۹   |
| ب) وراثت صفات                   | ۲۱   |
| ۱. عامل وراثت (ژن)              | ۲۱   |
| ۲. الگوهای وراثت                | ۲۵   |
| ۳. وراثت خصوصیات جسمی و ظاهری   | ۲۷   |
| ۴. وراثت خصوصیات اخلاقی و روانی | ۲۹   |
| ۵. نفی جبرگرایی ژنتیکی          | ۳۳   |
| ۶. تفاوت‌ها و شباهت‌های ژنتیکی  | ۳۸   |
| ج) به‌سازی نسل                  | ۴۴   |
| ۱. توصیه‌های قبل از انعقاد نطفه | ۵۴   |

۱. ۱. انتخاب همسر ۵۵
۱. ۱. ۱. برخورداری از اصالت و شرافت خانوادگی ۵۵
۱. ۱. ۲. برخورداری از عقل و سلامت روانی ۵۶
۱. ۱. ۳. برخورداری از پاکدامنی و نجابت ۵۷
۱. ۱. ۱. برخورداری از حسن خلق و سلامت اخلاقی ۵۸
۱. ۲. اهمیت تدبیر قیام از انعقاد نطفه ۵۹
۱. ۲. ۱. توصیه به خرد در تخم مرغ ۶۰
۱. ۲. ۲. توصیه به خوردن زرد ۶۲
۲. توصیه‌های حین انعقاد نطفه ۶۲
۱. ۲. عنصر زمان ۶۳
۱. ۱. ۲. زمان‌های مکروه (نامناسب) ۶۳
۲. ۲. عنصر مکان ۶۵
۲. ۳. حالات روحی، افکار و رفتار والدین ۶۵
۲. ۳. ۱. حالات و اعمال مستحب (مناسب) ۶۶
- توجه به یاد و نام خدا ۶۶

|    |                                        |
|----|----------------------------------------|
| ۶۷ | ۲. ۳. ۲. حالات و اعمال مکروه (نامناسب) |
| ۶۷ | - عدم توجه به یاد و نام خدا            |
| ۶۷ | - مشارکت شیطان در انعقاد نطفه          |
| ۶۹ | - درختان اخضاب                         |
| ۷۰ | ۲. ۳. ۱. حالات - اعمال حرام            |
| ۷۰ | - مستی به مگام مجاسات                  |
| ۷۱ | (د) مشاوره ژنتیک                       |
| ۷۲ | وظایف مشاور                            |
| ۷۳ | (ه) ژنتیک قانونی                       |
| ۷۴ | اثر انگشت DNA (انگشت نگاری ژنتیکی)     |
| ۷۶ | فهرست منابع                            |

با اعتقاد به این که پس از قرآن کریم، احادیث پیامبر (ص) و ائمه اطهار (ع) اولین و معتبرترین مرجع مهم شناخت آموزه‌های اسلامی در ابعاد مختلف بوده و در هر عصری، پاسخگوی نیازهای هدایتی و تربیتی بشر می‌باشند و از آن جا که دشمنان اسلام و مسلمین با بهره‌گیری از تمام امکانات خود، مصمم هستند تا دین به ویژه دین اسلام را سدی بر سر راه پیشرفت‌های علمی جلوه داده و آموزه‌های آن را در تعارض با دستاوردهای قطعی علمی قلمداد نمایند، کنکاش مطالب علمی قرآن کریم و روایات معصومین (ع) حائز اهمیت خاصی بوده و ضرورت می‌یابد. آیات و روایات متعددی در زمینه قانون وراثت وجود دارد که گرچه در خصوص همه زوایا و حدود آن بحث نمی‌کند و در آن عصر نیز چنین مباحثی رایج نبوده است. از این رو به جزئیات این علم همچون سایر علوم پرداخته نشده ولی مسترآن اُفت اشارات شگفت‌انگیزی به سرفصل‌های آن شده است. از سوی دیگر بسیاری از مسائل مربوط به وراثت صفات در قرآن و احادیث، ذیل مسائل دیگر مطرح شده و به صراحت بیان نشده است. شاید به همین دلیل است که سال این مطالب فقط بازگویی و بازنویسی می‌شد و کسی پی نبرد که بحایب بسیاری از معماهای دانش ژنتیک در قرآن و احادیث آمده است. بدون تردید قرآن و روایات، قدیمی‌ترین اسناد علمی در زمینه علم ژنتیک است و با ظرافتی خاص به انتقال ویژگی‌های جسمی، روانی و منش والدین و اجداد به فرزندان و نسل‌های بعد توجه داده‌اند.

با توجه به فراوانی روایات در زمینه علوم تجربی، نمی‌توان اشارات مکرر امام باقر و امام صادق (ع) به مطالب علمی را نادیده گرفت. از جمله گزاره‌های علمی ایشان، اشاره به محورهای بنیادی دانش ژنتیک در بیش از چهارده قرن پیش، بدون امکانات و تجهیزات آزمایشگاهی است که از مضمون کلام استنباط می‌شود.

مطالعه و بررسی دسته‌ای از روایات صادقین (ع)، حاکی از آن است که ایشان به خطوط کلی مباحثی از علم نوپای ژنتیک، تلویحا اشاراتی داشته‌اند. این بحث شامل لقاح و سلول جنسی، وراثت شامل عامل وراثت (ژن)، وراثت غیرصیاتی جسمی و ظاهری، وراثت خصوصیات اخلاقی و روانی، به‌علاوه از نسل‌های مشاوره ژنتیک می‌باشد. بدیهی است که گزاره‌های علمی معصومین (ع) مطابق واقع است، گرچه بخشی از این مطالب و آموزه‌ها هنوز در عرصه علم قابل توجیه نیستند ولی در مقابل، حجم قابل توجهی از این تعالیم که در گذشته موعظه اخلاقی محسوب می‌شدند در سال‌های اخیر، جنبه علمی آشکار شده است. هدف از انجام این تحقیق، پرده برداری از نکته‌های دقیق علمی کلام صادقین (ع) در خصوص علم وراثت می‌باشد تا ضمن مهی شدن زمینه برای بهره‌گیری از این فرمایش‌ها و توصیه‌ها، گامی هر چند کوچک در جهت نمایش عظمت علمی ایشان برداشته شود.